

Deset pravidel pro správný rozvoj řeči u předškoláků

Jak rozmluvit předškoláka? Deset pravidel přináší naše zbrusu nová publikace Činnosti k rozvoji řečových dovedností dětí v předškolním vzdělávání od Marty Kryčové. Přinášíme Vám je v novém článku!

Deset pravidel pro správný rozvoj řeči

1. **Na dítě nešíláme** – je velice důležité, aby dítě, které si osvojuje první slova, tato slova slyšelo ve správném tvaru a s použitím správných hlásek.
2. **Komunikace** – rodiče dětí by měli vytvořit dítěti vhodné komunikační prostředí. Základem je, aby rodina spolu komunikovala. Dítě by se mělo naučit naslouchat rodičům, vnímat je a dokázat reagovat na otázky. Ale také naopak, rodiče by měli naslouchat svému dítěti a trpělivě mu odpovídat mnohdy na velmi únavné otázky.
3. **Četba/vyprávění před spaním** – je bohužel často opomíjena. V dnešní uspěchané době rodiče raději pouštějí pohádky z médií. Nicméně četba před spaním je velice důležitá pro rozvoj komunikačních dovedností u dítěte. Dítě se učí nejen naslouchat, udržet pozornost rozvíjet představivost a fantazii, ale zkvalitňují se i vzájemné vztahy mezi předčítajícím a dítětem. Četba by měla být v každé rodině denním rituálem. Tím, že rodič dítěti čte, vzbuzuje v něm zájem o knihu a vychovává budoucího čtenáře. Ještě významnější než četba je pro děti poslech vyprávění pohádek/příběhů dospělého.
4. **Dostatek pohybu** – řada rodičů si neuvědomuje, že rozvoj hrubé a jemné motoriky souvisí s rozvojem řečových dovedností. Platí obecné pravidlo, že „všechno souvisí se vším“, a proto je velice důležité, aby dítě mělo dostatek každodenního pohybu a osvojovalo si základní sportovní činnosti nebo sporty. I procvičování výslovnosti jednotlivých hlásek je účinnější ve spojení s pohybem.
5. **Méně kroužků a více společných zážitků** – rodina by měla trávit co nejvíce času spolu. Pokud má dítě zájem o nějaký kroužek, je samozřejmě dobré mu v rámci možností rodiny vyhovět. Je důležité, aby dítě nebylo kroužky zahlceno, ale mělo možnost se také „nudit“, pasivně odpočívat. Dítě si pak obvykle najde vlastní naplnění volného času. Tím, že bude rodina trávit hodně času spolu, vytvoří si společné zážitky, které budou předmětem komunikace při dalších společných aktivitách.

6. **Média ano** – řada rodičů má pocit, že když dítě posadí k televizi nebo k počítači, tak dělá něco špatně, ale naopak média jsou součástí dnešní moderní doby a bohužel se do jisté míry bez nich neobejdeme. Důležité je, aby čas strávený u média byl přiměřený. Ještě větší význam má pro děti společné sledování pořadů (s rodiči – dospělými), které umocňuje prožitek a umožňuje následnou komunikaci. Pokud si rodič vyžádá na dítěti reflexi, rozvíjí tím jeho komunikační schopnosti (zapamatování příběhu, časový sled, reprodukce apod.).

7. **Na nesprávnou výslovnost dítěte vhodně reagujeme** – v případě tzv. zkomolených výrazů dítěti nereagujeme např. větou „takhle se to neříká!“, ale pouze vyslovíme správně, chybné slovo neopakujeme. Dítě si postupem času správný tvar slova osvojí a nebude mít strach mluvit v případě, že si tvarem slova není jistě.

8. **Včas zahájit logopedickou péči** – problémem dnešní doby je, že je málo klinických logopedů a čekací lhůty jsou dlouhé. Řada rodičů bohužel zbytečně odkládá návštěvu logopeda do doby, kdy je na to upozorní pedagogové v mateřské škole. Základem je každodenní domácí procvičování logopedických cvičení. Je dobré si z této činnosti udělat každodenní rituál s motivací, protože řadu dětí procvičování nebaví, zvláště když jim výslovnost dané hlásky činí potíže.

9. **Společenské hry** – jsou důležitou součástí celkového rozvoje dítěte, zejména rozvoje komunikačních schopností. Hry by se měly pravidelně zařazovat do programu rodiny. Právě při hrách se dítě naučí rychlé reakci, pravidlům, trpělivosti, soustředěnosti a neméně důležité vlastnosti – umět prohrávat.

10. Motivace dítěte – zejména pozitivní motivace je pro dítě velice důležitá. Každé dítě je rádo uznáno a pochváleno a tím je kladně motivováno k další činnosti. Nicméně je velice důležité, aby rodič vhodně pracoval s odměnami. Rodiče by děti měli chválit často, užívat různé druhy pochval, ale vždy přiměřeně k dané situaci. Hmotné odměny by pro dítě měly být něco výjimečného. Tím, že rodiče budou vhodně zacházet s odměnami, předcházejí tzv. návyku na odměnu, kdy dítě dělá danou činnost pouze ze zjištěných důvodů.

Úkolem pedagoga v mateřské škole je, aby prostřednictvím vhodné motivace rozvíjel dětské schopnosti, dovednosti a vědomosti. Podle Pavelkové (2012) by si měl pedagog dávat pozor na celou řadu situací:

- poskytnout dítěti pomocnou ruku, ale pouze v případě, že dítě o pomoc žádá,
- projevovat zájem o dítě – dítě by mělo vědět, že pedagog se o něj zajímá, tzn. naslouchá dítěti, sdílí s ním různé zážitky, zajímá se o prostředí, ve kterém dítě žije,
- udržovat kontakt s dítětem – zejména zrakový,
- dát dítěti komunikační prostor,
- přistupovat k dítěti laskavě,
- ocenit dítě i před spolužáky,
- poskytovat bezpečné prostředí, podporovat zdravé sebevědomí. (Tomášková, 2015; Pavelková, 2012)

A jak jde mluvení Vašemu dítěti?

Ukázka pochází z publikace [Činnosti k rozvoji řečových dovedností dětí v předškolním vzdělávání](#). Autorkou je Marta Kryčová.